

**ΡΙΤΣΑΡΝΤ
ΦΟΡΝΤ**
Συγγραφέας
Τέχνες
& Γράμματα,
σελ. 15

Να κοιτάξουμε πιο προσεκτικά τη ζωή

Ο βραβευμένος συγγραφέας Ρίτσαρντ Φορντ μιλάει στην «Κ» για την επόμενη μέρα της επιδημίας, την απώλεια, τον Τραμπ

Συνέντευξη στον ΣΑΚΗ ΙΩΑΝΝΙΔΗ

Από το σπίτι του στο Μέιν, στη βορειότερη, αραιοκατοικημένη, πολιτεία της Αμερικής, στα σύνορα με τον Καναδά, ο Ρίτσαρντ Φορντ, ένας από τους σημαντικότερους μυθιστοριογράφους της Αμερικής, βραβευμένος με Πούλιτζερ για το βιβλίο του «Ημέρα Ανεξαρτησίας» (στα ελληνικά από τις εκδόσεις Πατάκη) αισθάνεται αισιόδοξος για την επόμενη μέρα της επιδημίας, μιλάει για την απώλεια και το πένθος και φοβάται μια πιθανή επανεκλογή του Ντόναλντ Τραμπ.

— Υπάρχουν αρκετοί που συγκρίνουν την πανδημία με έναν πόλεμο. Συμφωνείτε με αυτήν την οπτική; Πιστεύετε ότι αυτός ο «πόλεμος», αν είναι έτσι, θα επηρεάσει τις ανθρώπινες σχέσεις, τον τρόπο που αγαπάμε, νοιαζόμαστε και αλληλεπιδρούμε;

— Οι αναλογίες είναι καλές εφόσον μας βοηθούν να βλέπουμε τα πράγματα πιο καθαρά. Ειδικά, αποτελούν έναν περιπαισμό. Η αναλογία του πολέμου αποτυγχάνει από το να μας κάνει να δούμε τη σημερινή δύσκολη θέση μας πιο καθαρά. Αυτό που θα μας σώσει είναι η μεγάλη προσήλωση, προσήλωση στις λεπτομέρειες του ιού (για τις οποίες ο μέσος πολίτης ξέρει πολύ λίγα), προσήλωση στις λεπτομέρειες των επιλογών για την προστασία μας, στις λεπτομέρειες των ευρύτερων σχέσεων που έχουμε με άλλους και στις λεπτομέρειες των επενδύσεων που κάνουμε για το μέλλον. Πρέπει να κοιτάξουμε ακόμα πιο προσεκτικά τη ζωή, να μην ξεγελαστούμε —για τον εαυτό μας και για άλλους— και να μην αφήσουμε να μας παροτρύνουν ρομαντικά μονοπία. Οσο για το μέλλον, ως άνθρωποι που αγαπάμε και νοιαζόμαστε για τους άλλους, είμαι συγγραφέας και ως εκ τούτου αισιόδοξος. Όπως το θέτει ο Γέιτς «Οι τέχνες ονειρεύονται όσα είναι να έρθουν» (The arts lie dreaming of what is to come). Νομίζω ότι θα συνεχίσουμε να κάνουμε ό,τι κάναμε.

— Φαίνεται ότι για να πολεμήσουμε αυτόν τον ιό πρέπει να ξεχάσουμε κάποια από τα πιο ευγενή ανθρώπινα χαρακτηριστικά. Κρατώντας τις αποστάσεις μας οι άνθρωποι συχνά πεθαίνουν μόνοι τους, φαίνεται πως η έννοια του πένθους έχει αλλάξει. Θα είναι εύκολο να επαναφέρουμε τις κοινωνικές μας ευαισθησίες όταν όλα αυτά θα τελειώσουν;

— Δεν νομίζω ότι η ουσία του πένθους άλλαξε. Οι ευκαιρίες να εκφράσουμε το πένθος μας δημόσια έχουν

«Ο Τραμπ ξεκίνησε αργά να διαμορφώνει μια κυβερνητική απάντηση στην επίθεση του ιού. Πολλοί άνθρωποι είναι νεκροί ή θα πεθάνουν. Αυτό θα είναι πάνω του για πάντα», λέει ο Ρίτσαρντ Φορντ.

Αυτή η μοναχική παύση στη ζωή είναι χρήσιμη για να υπογραμμίσει τι είναι σημαντικό και τι όχι. Ο στόχος είναι πάντα να μαθαίνουμε κάτι χρήσιμο από τις αντιξοότητες, σωστά; Αρκεί να μη μας σκοτώσουν αυτές.

ανασταλεί. Οι δημόσιες πράξεις πένθους δεν είναι πένθος. Το πένθος είναι κάτι προσωπικό και έμφυτο όπως η αγάπη. Και μόλις το αναγνωρίσουμε αυτό θα θυμηθούμε και άλλες μαζικές δολοφονίες —από επιδημίες ή τον ίδιο τον άνθρωπο— και θα καταλάβουμε ότι το πένθος δεν είναι το ίδιο όπως η απώλεια. Αυτούς που χάσανε μια μητέρα, έναν σύζυγό ή ένα παιδί και να μην μπορείς να είσαι εκεί, το γεγονός της απώλειας δεν αλλάζει. Ούτε του πένθους.

— Πιστεύετε πως αυτή η κατάσταση θα ενδυναμώνει την ιδιότητα και την απομόνωση;

— Η ιδιότητα και η απομόνωση είναι το απόθεμα του συγγραφέα, σωστά; Λίγο περισσότερο ή λίγο λιγότερο. Δημιουργούμε στα καλά και στα άσχημα της ζωής (We deal in life's perils and opportunities). Τίποτα δεν έχει αλλάξει εδώ.

— Πώς διαχειρίζεστε την απομόνωση στο σπίτι;

— Ζω στην ακτή του Μέιν. Εδώ η απομόνωση είναι φυσική και περιζήτητη. Η «κοινωνική απομόνωση» εδώ είναι αυτό που λέμε πλήρης κοινωνική ζωή. Αν μη τι άλλο, αυτή η μοναχική παύση στη ζωή είναι χρήσιμη για να υπογραμμίσει τι είναι σημαντικό και τι όχι. Ο στόχος είναι πάντα να μαθαίνουμε κάτι χρήσιμο από τις αντιξοότητες, σωστά; Αρκεί να μη μας σκοτώσουν αυτές. Η Κριστίνα και εγώ κάνουμε το καλύτερο δυνατό για να μην πεθάνουμε.

— Σε όλο το Διαδίκτυο κυκλοφορούν λίστες με προτάσεις ανάγνωσης. Πιστεύετε ότι αυτή η περίοδος είναι πραγματικά μια ευκαιρία για διάβαση;

— Το θέμα της ανάγνωσης είναι κάτι άγνωστο σε μένα. Διαβάζω ως επάγγελμα, οπότε συνεχίζω. Τι κάνουν οι άλλοι, δεν ξέρω. Οι περισσότεροι νομίζω έχουν χρόνο να διαβάσουν, έστω λίγο. Αυτοί που ενδιαφέρονται θα το κάνουν, οι άλλοι όχι. Μιλάμε με θεωρίες για ένα γεγονός. Δεν είναι μυστήριο, είναι στατιστικά. Διαβάζω ό,τι θα διάβαζα ούτως ή άλλως. Διδάσκω

Για το βιβλίο του «Ημέρα Ανεξαρτησίας» (εκδ. Πατάκη) ο συγγραφέας βραβεύθηκε με Πούλιτζερ.

στο Πανεπιστήμιο Κολούμπια της Νέας Υόρκης οπότε διαβάζω για τα μαθήματα που έχω να διδάξω.

— Πώς βλέπετε τον τρόπο με τον οποίο ο Ντόναλντ Τραμπ διαχειρίστηκε την κατάσταση; Πιστεύετε ότι η πανδημία θα παίξει ρόλο στις εκλογές;

— Εγώ πιστεύω ότι ο Τραμπ δεν θα

είχε εκλεγεί ποτέ, οπότε τι καλύτερο ξέρω τώρα; Είναι αδιαμφισβήτητο ότι ξεκίνησε επικίνδυνα αργά να διαμορφώνει μια κυβερνητική απάντηση στην επίθεση του ιού. Οπότε πολλοί άνθρωποι είναι νεκροί ή θα πεθάνουν σύντομα, κάτι που δεν έπρεπε να συμβεί. Αυτό θα είναι πάνω του για πάντα. Δεν ξέρω αν οι επιδόσεις του ως «πρόεδρος της πανδημίας» θα παίξουν ρόλο στις εκλογές του Νοεμβρίου. Θα έπρεπε; Ναι. Θα γίνει; Εξαρτάται από πολλούς παράγοντες. Η επιδημία θα χειροτερέψει ή όχι; Τι θα γίνει στον υπόλοιπο κόσμο; Τι άλλο θα συμβεί στην Αμερική στο μεσοδιάστημα; Θα ακουστεί το μήνυμα του Μπάιντεν; Θα καταστειλουν τις μειοψηφικές ψήφους οι Ρεπουμπλικανοί; Δεν είναι κάτι απλό. Ομως, ο Τραμπ μπορεί να επανεκλεγεί. Δεν υπάρχει αμφιβολία γι' αυτό, όσο καταστροφικό και αν ήταν.

— Στη συνέντευξή μας στην Αθήνα είχατε πει ότι γράφετε γι' αυτά που φοβάστε. Φοβάστε τον κορωνοϊό;

— Αν τον φοβάμαι; Σίγουρα. Δεν ακούω και τίποτα καλό γι' αυτόν.

